

ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ АНАЛІТИКИ БІЗНЕСУ

Лариса ІВАНЧЕНКОВА¹, Галина ТКАЧУК², Лариса СКЛЯР³, Тетяна МАРКОВА⁴

¹ Одеський національний технологічний університет
<https://orcid.org/0000-0002-8402-4637>

² Одеський національний технологічний університет
<https://orcid.org/0000-0001-6937-6223>

³ Одеський національний технологічний університет
<https://orcid.org/0000-0002-8332-8823>

⁴ Одеський національний технологічний університет
<https://orcid.org/0000-0002-9437-2635>

В статті розглянуто основні етапи виконання фінансового аналізу, а саме: відбір та підготовка інформації, необхідної для фінансового аналізу; загальна оцінка фінансового стану підприємства, інтерпретація отриманих результатів. Виділено основні функції програмного забезпечення фінансового аналізу: консолідація та порівняння фінансових операцій та бухгалтерських записів, ефективна фінансова комунікація із зацікавленими сторонами, оцінка фінансового стану, приймання рішення щодо інвестування та фінансування, розвиток фінансових цілей, прогнозування. До основних користувачів програмного забезпечення фінансового аналізу підприємства відносяться: бухгалтерські відділи, менеджери, команди з фінансового планування та аналізу. Зроблено висновок про те, що застосування програмного забезпечення на підприємствах дозволяє: проаналізувати вплив на досліджуваний об'єкт широкого круга внутрішніх і зовнішніх чинників; підвищити достовірність і надійність отриманих результатів фінансового аналізу; створити можливості для проведення комплексних досліджень для аналізу фінансової діяльності підприємства, що полегшує роботу із проведення фінансового аналізу підприємства та оцінки фінансової стійкості; підвищити системності фінансового аналізу, що обумовлене необхідністю чіткого визначення і формалізації аналітичних завдань при їх розв'язанні в автоматичному режимі

Також зроблено висновок про те, що важливість автоматизації аналізу та прогнозування фінансових результатів бізнесу відображається у швидкій трансформації бізнесу, яка передбачає використання інформаційних технологій для оптимізації бізнес-процесів та підвищення ефективності, з якою підприємства приймають обґрунтовані управлінські рішення. Можна зробити висновок, що впровадження та використання сучасних інструментів фінансового аналізу на вітчизняних підприємствах є дуже важливим завданням у стрімкому розвитку світової економіки та ринку технологій, тому слід приділяти увагу підвищенню кваліфікації фінансових кадрів.

Ключові слова: програмне забезпечення, фінансова аналітика, бізнес, стейкхолдери, технології.

DOI: 10.31891/mdes/2022-3-8

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасній жорсткій конкуренції в ефективному розподілі ресурсів вимоги до здібностей підприємств стають все вищими з точки зору гнучкості та безпомилкової роботи. Сучасний бізнес потребує найновіших методів управління. Оцінкою його діяльності є наявність об'єктивної інформації про структуру та ефективність використання активів і ресурсів, персонал підприємства, фінансовий стан, результати господарської діяльності. Використання комп'ютерних технологій підвищує ефективність фінансового аналізу. Це досягається за рахунок кількох факторів: скорочення часу аналізу, можливість використовувати всю інформацію про фінансову діяльність бізнесу, використання в аналізі методів моделювання та оптимізації. Впровадження інформаційних технологій для аналізу фінансового стану та оцінки фінансової стійкості надзвичайно важливо для стабільної роботи сучасних підприємств.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Серед іноземних та вітчизняних вчених, які займаються питаннями фінансової аналітики бізнесу можна виділити: К. Карлберг, В. Бернард, Д. Йетс, Д. Кадл, К. Канке, Р. Іванова, Г. Ліференко, К. Палеру, Д. Пол, П. Хейлі, С. Валдайцев, Л. Гірінова, В. Григор'єв, А. Грязнова, О. Остервальдер, Ш. Пратт, А. Сидорова, М.А. Федотова та інші.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Сфера використання комп'ютерного забезпечення активно і раніше розглядалися вітчизняними та закордонними вченими. Разом з тим, недостатньо розвинутими є питання, пов'язані з автоматизацією саме процесу бізнес аналітики в бізнесі.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є аналіз переваг використання програмного забезпечення у фінансовій аналітиці бізнесу та визначення функцій програмного забезпечення фінансового аналізу.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

В умовах переходу класичної економіки в цифрову, основними проявами якої є інформатизація, глобалізація, використання ІТ, проведення аналізу економічних та бізнеспроцесів із використанням досягнень сучасних знань дасть змогу як підвищити ефективність господарських процесів, так і вивести економіку на якісно новий науковий рівень [1].

Об'єктами фінансового аналізу підприємства є результати діяльності підприємства, які вивчаються в їх динаміці та у співвідношенні з кількома показниками результатів діяльності підприємства. Фінансовий аналіз компанії поділяється на основні категорії:

- Структура капіталу;
- Аналіз оборотного капіталу;
- Аналіз ліквідності;
- Рентабельність;
- Платоспроможність;
- Аналіз фінансової стабільності.

Професійний та ефективний менеджмент підприємства, досягнення необхідного рівня управління, а також довгострокове процвітання і успіх неможливі без детального знання власного матеріального і фінансового становища. Фінансове становище та фінансові результати відображають якість та обсяги продукції підприємства, рівень її маркетингової та комерційної діяльності, а також її інноваційної діяльності. Аналіз фінансового стану і фінансові результати надають керівництву цінну інформацію про фінансовий стан підприємства, допомагають виявити слабкі та сильні сторони в управлінні, вказавши причини, що вплинули на фінансове становище та фінансові показники, а потім дозволяє своєчасно вжити необхідних заходів. Підприємства повинні стежити за своїми фінансовим становищем та фінансовими показниками регулярно. Підприємства зазвичай проводять фінансовий аналіз щорічно після підготовки фінансової звітності для цілей річного звіту. У наш час додатки та сервіс

Сьогодні на ринку доступні програми та пакети послуг, які допомагають підприємствам стежити за фінансовою ситуацією та фінансовими показниками, знаходити нових клієнтів, стежити за фінансовим станом своїх ділових партнерів і, не в останню чергу, вони можуть проводити порівняльний аналіз з конкурентами, що дає простір для подальшої оцінки їх фінансового стану та фінансових результатів.

Аналіз фінансових результатів слугує основним інструментом надання інформації, на основі якої учасники ринку мають змогу оцінити фінансове становище підприємства та прийняти обґрунтовані бізнес-рішення [3].

Процедури виконання фінансового аналізу включає в себе:

1. Відбір та підготовка інформації, необхідної для фінансового аналізу. Створення бази даних на основі фінансової звітності. Відібрана інформація аналізується та обробляється для оцінки її об'єктивності.

2. Загальна оцінка фінансового стану підприємства. Проведіть аналіз: збалансуйте бізнес на основі горизонтального та вертикального аналізу; виявіть неліквідні та оборотні активи; співвідношення власного та позикового капіталу; фінансова стабільність; платоспроможність та ліквідність; грошовий потік; кредитоспроможність; ефективність капіталу; господарська діяльність бізнесу та інвестиції, привабливість бізнесу, оцінка виробничо-фінансового важеля та фінансового ризику.

3. Інтерпретація отриманих результатів (порівняльний аналіз значень фінансового коефіцієнта та нормативних значень). Підготувати аналітичні висновки та рекомендації за результатами фінансового аналізу. Короткостроковий прогноз фінансового стану бізнесу.

Фінансовий аналіз у комп'ютерному середовищі став невід'ємною частиною професії економіста, бухгалтера, фінансиста. Нині існують такі програми, за допомогою яких можна не лише постійно інформувати менеджмент компанії про її роботу, а й ухвалювати ефективні управлінські рішення [5].

Програмне забезпечення для фінансового аналізу дозволяє компаніям будь-якого розміру оцінювати свої фінансові результати та планувати майбутнє, використовуючи поточні та попередні фінансові дані. Ця інформація розповідає компанії, як вона працює на даний момент, де є куди вдосконалюватись і розвиватися, і де (якщо такі є) потрібні скорочення чи додаткові ресурси. Програмне забезпечення для фінансового аналізу дає підприємствам можливість порівнювати свій бізнес із галузевими стандартами та використовувати фінансові звіти для прийняття вчасних рішень, керованих даними. Це програмне забезпечення також приймає великі, складні набори

даних і перетворює їх у зрозумілі графічні презентації, які чітко зосереджені на певному типі аналізу, який легко зрозуміти.

У минулому, а в деяких випадках навіть у сьогоденні, для об'єднання та консолідації фінансових даних використовувалася велика кількість електронних таблиць і робочих таблиць. Потім ці дані були використані, щоб пояснити менеджерам компанії та зацікавленим сторонам, більшість з яких мають незначний фінансовий досвід або взагалі не мають, що означають усі ці цифри. Цей стиль фінансового аналізу не тільки забирає багато часу, але він більш сприйнятливий до людських помилок і не надає детальних і візуальних звітів, які може надати програмне забезпечення фінансового аналізу.

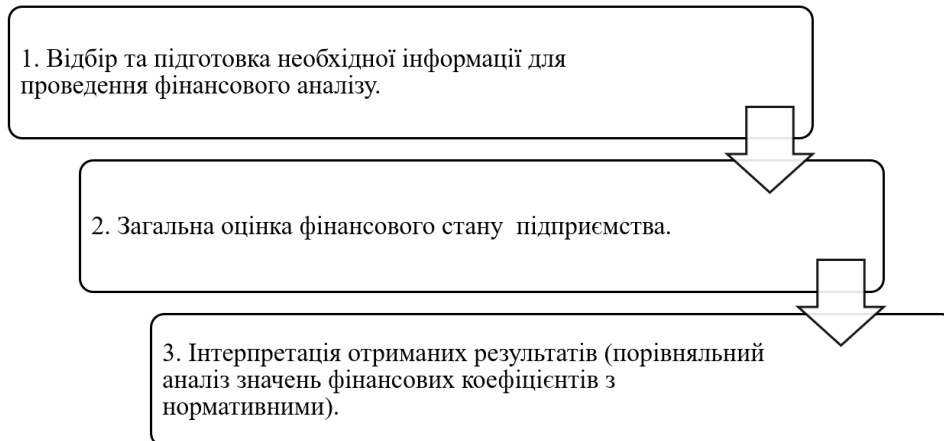

Рис. 1. Основні етапи процедури виконання фінансового аналізу [4]

Ефективне програмне забезпечення для фінансового аналізу повинно допомогти компанії приймати розумні рішення та дозволяти робити висновки на основі даних та аналізу. Він повинен надавати достатньо інформації, щоб допомогти бізнесу підготуватися до майбутнього, наприклад, подати заявку на додаткове фінансування, перейти на новий ринок або навіть продати бізнес. Важливо також пам'ятати, що правильне програмне забезпечення для фінансового аналізу для інвестора або невеликої компанії може не бути правильним інструментом для великої корпорації, яка бере участь у складному проекті. Перед покупкою слід переглянути функціональність та глибину звітності програмного забезпечення, щоб переконатися, що воно може задовольнити потреби фінансової та бухгалтерської команди підприємства.

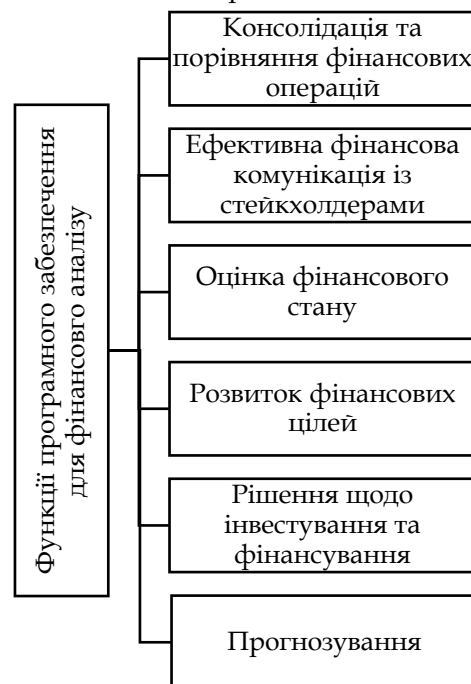

Рис. 2. Функції програмного забезпечення для фінансового аналізу

Основною функцією програмного забезпечення фінансового аналізу є консолідація та порівняння фінансових операцій та бухгалтерських записів, забезпечуючи точність облікових даних та відстеження фінансових KPI. У свою чергу, ці дані використовуються для передачі інформації внутрішнім і зовнішнім зацікавленим сторонам та оцінки інформації для розробки прогнозів і фінансових цілей.

Ефективна фінансова комунікація із зацікавленими сторонами – подання фінансової інформації в чіткому та стислому форматі має важливе значення при спілкуванні із зовнішніми зацікавленими сторонами, такими як кредитори, інвестори та інші стратегічні партнери. Програмне забезпечення для фінансового аналізу допомагає компаніям представляти ці дані прямим і чесним способом, чітко визначаючи цілі.

Оцінка фінансового стану – аналіз фінансового стану компанії враховує кілька факторів, таких як прибутковість, грошовий потік, кредитна історія та ліквідність. Програмне забезпечення для фінансового аналізу допомагає організувати та відобразити цифри, які створюють ці компоненти фінансового здоров'я бізнесу.

Рішення щодо інвестування та фінансування. Кожна компанія, швидше за все, колись вимагатиме прийняття ключових рішень щодо фінансування та/або інвестування, які потребують подальшого аналізу їх фінансового стану та ефективності. Деякі з цих рішень, які повинні прийматися менеджерами або зовнішніми зацікавленими сторонами, включають довгострокові інвестиції, залучення капіталу за допомогою акцій або позик, а також дивіденди акціонерів.

Розвиток фінансових цілей. Знання фінансового стану бізнесу допомагає краще планувати майбутнє, а частиною процесу планування є створення реалістичних і досяжних цілей. Використання програмного забезпечення для фінансового аналізу дає компаніям кращу фінансову перспективу та дозволяє їм створювати корисні цілі, такі як певний прибуток або заощадження достатньої кількості грошей для покупки нового обладнання.

Прогнози. Фінансове прогнозування має вирішальне значення для будь-якої компанії, оскільки дозволяє підготуватися до майбутнього та визначити очікування майбутніх результатів. Зазвичай це досягається завдяки уявленню про минулі результати та про те, які чинники змінили ці результати. Програмне забезпечення для фінансового аналізу має можливість точно відстежувати та звітувати про минулі фінансові результати, які, у свою чергу, можна використовувати для більш точного планування на майбутнє.

До основних користувачів програмного забезпечення фінансового аналізу підприємства відносяться:

Бухгалтерські відділи. Бухгалтерські відділи та бухгалтери використовують програмне забезпечення фінансового аналізу, щоб забезпечити точність облікових даних і відстежувати фінансові KPI, які потім можна використовувати для планування фінансового напрямку розвитку компанії на майбутнє. Вони також використовують програмне забезпечення фінансового аналізу для створення звітів для цілей фінансової відповідності.

Менеджери. Менеджери з будь-якого відділу в організації можуть отримати вигоду від використання інформаційних панелей і звітів, які містять детальну інформацію про фінансові результати своїх команд. Програмне забезпечення фінансового аналізу також може надати додаткове уявлення про їхній відділ, до якого вони зазвичай не мають доступу, наприклад дані про прибутковість і збитки, тенденції ринку або фінансово марнотратну діяльність.

Команди з фінансового планування та аналізу використовують програмне забезпечення фінансового аналізу для створення, оновлення й аналізу балансів, звітів про рух грошових коштів та звітів про прибутки та збитки. Ці три основні звіти потім використовуються для повідомлень про фінансові результати та стан компанії в певний момент часу.

Серед багатьох переваг і особливостей програмного забезпечення для фінансового аналізу нижче наведемо деякі загальні особливості, які зазвичай зустрічаються в цьому типі програмного забезпечення.

Прогнозування – інструменти прогнозування дозволяють компаніям використовувати попередні фінансові дані для кращого прогнозування доходів, витрат та інших витрат на ведення бізнесу. Прогнозування – це не точна наука, а скоріше обґрунтоване припущення щодо низки показників, а програмне забезпечення для фінансового аналізу дає можливість підприємствам відстежувати ці показники та звітувати про них.

Консолідація – консолідація необхідна будь-якій організації для збору та об'єднання фінансових даних для цілей звітності. Існують також складні коригування та розрахунки, які

необхідно зробити після консолідації даних, а програмне забезпечення фінансового аналізу допомагає організувати та точно підготувати ці дані.

KPI – ключові показники ефективності використовуються для визначення поточного стану та здоров'я бізнес-моделі компанії. Існують різні KPI, які компанія може використовувати для вимірювання ефективності, але найпопулярнішими є маржа валового та чистого прибутку, дебіторська заборгованість та здатність оплачувати рахунки (поточний коефіцієнт).

Звіти інформаційної панелі – ці інформаційні панелі створюються з використанням фінансових даних, які дозволяють користувачеві деталізувати, фільтрувати та взаємодіяти з різними звітами та графіками. Вони консолідують дані за кілька кліків і аналізують численні великі набори даних, які допомагають вирішувати складні аналітичні проблеми. Керівники використовують ці інформаційні панелі та звіти для повної видимості всієї організації для прийняття рішень на основі даних, тоді як аналітики можуть зануритися глибше в комплекс

Застосування програмного забезпечення на підприємствах дозволяє: – провести аналіз впливу на досліджуваний об'єкт широкого круга внутрішніх і зовнішніх чинників; – підвищити достовірність і надійність отриманих результатів фінансового аналізу; – створити можливості для проведення комплексних досліджень для аналізу фінансової діяльності підприємства, що полегшує роботу із проведення фінансового аналізу підприємства та оцінки фінансової стійкості; – підвищити системність фінансового аналізу, що обумовлене необхідністю чіткого визначення і формалізації аналітичних завдань при їх розв'язанні в автоматичному режимі [1].

На ринку програмного забезпечення широко представлені продукти, призначені для автоматизованого аналізу фінансово-господарської діяльності. Фінансовий стан підприємства описується за допомогою показників і коефіцієнтів, а також у вигляді графіків і діаграм. Автоматизовані системи представляє інформацію про структуру балансу, величинах показників ліквідності, фінансової стійкості, прибутковості, оборотності, рентабельності, рух грошових коштів [2].

Інформаційні технології включають широкий спектр програмних рішень, які допомагають менеджерам у процесі прийняття рішень з метою підвищення ефективності бізнесу компанії. Використання програмного рішення у фінансовому аналізі є цінним інструментом для менеджерів у процесі прийняття фінансових рішень. [7].

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Важливість автоматизації аналізу та прогнозування фінансових результатів бізнесу відображається у швидкій трансформації бізнесу, яка передбачає використання інформаційних технологій для оптимізації бізнес-процесів та підвищення ефективності, з якою підприємства приймають обґрунтовані управлінські рішення. Можна зробити висновок, що впровадження та використання сучасних інструментів фінансового аналізу на вітчизняних підприємствах є дуже важливим завданням у стрімкому розвитку світової економіки та ринку технологій, тому слід приділяти увагу підвищенню кваліфікації фінансових кадрів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Виганяйло С.М., В'юненко О.Б. Тенденції розвитку інформаційних технологій у бізнес-аналітиці. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Технічні науки*. Том 32 (71) Ч. 1 № 1 2021. С. 51-55. URL : http://www.tech.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/1_2021/part_1/10.pdf (дата звернення 13.11.2020).
2. Набатова Ю.А., Малачевська К.О. Автоматизація аналізу та прогнозування фінансових результатів підприємства. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. №12. 2020. URL : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/82.pdf (дата звернення 13.11.2020).
3. Фінансовий аналіз діяльності підприємства. URL: https://pidru4niki.com/1580011943608/finansii/finansoviy_analiz_diyalnosti_pidpriyemstva (дата звернення 13.11.2020).
4. Латишева О.В., Підгора Є.О., Кіріллова М.М. Інформаційно-аналітичне забезпечення аналізу фінансового стану суб'єкта господарювання. *Інфраструктура ринку*. Випуск 38. 2019 URL : http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/38_2019_ukr/30.pdf (дата звернення 13.11.2020).
5. Казакова Н. А. (2014). *Фінансовий аналіз: учебник и практикум для бакалавриата и магистратуры*. М.: Издательство Юрайт.
6. Nathan Calabrese Best Financial Analysis Software. URL: <https://www.g2.com/categories/financial-analysis> (дата звернення 13.11.2020).
7. Planning and Analysis of the Company's Financial Performances by Using a Software Simulation. *Global Economics and Management Review*. 2017. 2(1). P. 14-23. URL: https://www.researchgate.net/publication/317596887_Planning_and_Analysis_of_the_Company's_Financial_Performances_by_Using_a_Software_Simulation (дата звернення 13.11.2020).

REFERENCES:

1. Vyhaniailo S.M., Viunenko O.B. (2021). Trends in the development of information technology in business intelligence [Tendentsii rozvytku informatsiinykh tekhnolohii u biznes-analytytsi]. *Scientific notes of V.I. Vernadsky TNU. Series: Technical Sciences [Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Seriya: Tekhnichni nauky]*. Available at: URL: http://www.tech.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/1_2021/part_1/10.pdf (Accessed: 14 February 2022).
2. Nabatova Y.A., Malachevskaya K.O. (2020). Automation of analysis and forecasting of financial results of the enterprise [Avtomatyzatsiia analizu ta prohnozuvannia finansovykh rezultativ pidpriemstva]. *Electronic scientific professional publication "Effective Economics" [Elektronne naukove fakhove vydannia «Efektyvna ekonomika»]*. №12. Available at: URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/82.pdf (Accessed: 14 February 2022).
3. Financial analysis of the enterprise [Finansovyi analiz diialnosti pidpriemstva]. Available at: URL: https://pidru4niki.com/1580011943608/finansi/finansoviy_analiz_diyalnosti_pidpriemstva (Accessed: 14 February 2022).
4. Latysheva O.V., Pidgora E.A., Kirillova M.M. (2019). Information and analytical support for the analysis of the financial condition of the entity [Informatsiino-analitychne zabezpechennia analizu finansovoho stanu subiekta hospodariuvannia.]. *Market infrastructure [Infrastruktura rynku]*. Issue 38. Available at: URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/38_2019_ukr/30.pdf (Accessed: 14 February 2022).
5. Kazakova N.A. Financial analysis: textbook and workshop for undergraduate and graduate students [Finansoviy analiz: uchebnik i praktikum dlya bakalavriata i magistratury]. M.: Yurayt Publishing House [Izdatel'stvo YUrajt], 2014.
6. Nathan Calabrese. Best Financial Analysis Software. Available at: URL: <https://www.g2.com/categories/financial-analysis> (Accessed: 14 February 2022).
7. Planning and Analysis of the Company's Financial Performances by Using a Software Simulation. *Global Economics and Management Review*. 2017. 2(1). P. 14-23. Available at: URL: https://www.researchgate.net/publication/317596887_Planning_and_Analysis_of_the_Company's_Financial_Performances_by_Using_a_Software_Simulation (Accessed: 14 February 2022).

FINANCIAL BUSINESS ANALYSIS SOFTWARE

LARYSA IVANCHENKOVA, HALYNA TKACHUK, LARYSA SKLIAR, TETIANA MARKOVA
Odesa National University of Technology

The main stages of financial analysis are considered in the article, namely: selection and preparation of information necessary for financial analysis, general assessment of the financial condition of the enterprise, interpretation of the results. The main functions of financial analysis software are highlighted: consolidation and comparison of financial transactions and accounting records, effective financial communication with stakeholders, assessment of financial condition, decision-making on investment and financing, development of financial goals, forecasting. The main users of enterprise financial analysis software include: accounting departments, managers, financial planning and analysis teams. It is concluded that the use of software in enterprises allows you to: analyze the impact on the object of study of a wide range of internal and external factors; increase the reliability and reliability of the results of financial analysis; create opportunities for conducting comprehensive research to analyze the financial performance of the enterprise, which facilitates the work of conducting financial analysis of the enterprise and assessing financial stability; to increase the systematic nature of financial analysis, due to the need for clear definition and formalization of analytical tasks in solving them automatically

It was also concluded that the importance of automating the analysis and forecasting of business financial results is reflected in the rapid transformation of business, which involves the use of information technology to optimize business processes and increase efficiency with which companies make sound management decisions. It can be concluded that the introduction and use of modern tools of financial analysis in domestic enterprises is a very important task in the rapid development of the world economy and technology market, so attention should be paid to improving the skills of financial personnel.

Key words: software, financial analytics, business, stakeholders, technologies.